

גישה למערכות התשלומים המבוקרות – הנחיה בנושא חובת ייצוג בסליקה¹

מטרת ההנחיה

מטרת הנחיה זו היא להבהיר את חובת הייצוג הנדרשת ליישום על ידי משתתפים שפועלים במערכות התשלומים המבוקרות, שפעילותן נסלקות במערכת זה"ב (להלן בהנחיה זו – "מערכת תשלומים מבוקרת" או "מערכת") ואשר מנהלים חשבון סליקה במערכת זה"ב.

בסיס משפטי

בהתאם להוראות סעיפים 8-10 בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 (להלן – "החוק"), מפעילי מערכות תשלומים מבוקרות ומשתתפיהן נדרשים לאפשר גישה יעילה למערכת, לרבות באמצעות ייצוג. הפיקוח על מערכות תשלומים אחראי לבחינת עמידת המפעיל והמשתתפים בהוראות החוק, ובמקרה של אי עמידה בהוראות החוק, רשאי, לאחר שנתן למפעיל ולמשתתפים הזדמנות לטעון את טענותיהם, לפעול לצורך קיום החובה.

בנוסף, עקרונות 18 ו-19 ב-PFMI שאומצו בישראל, מחילים עקרונות לעניין גישה למערכות התשלומים המבוקרות ולעניין השתתפות עקיפה בהן בהתאמה.

לאור האמור לעיל, הפיקוח על מערכות תשלומים קובע כי מפעיל מערכת תשלומים מבוקרת נדרש להתאים את כללי המערכות המופעלות על ידו, כדלהלן, ומשתתפי המערכת נדרשים לפעול בהתאם לכללים אלו.

1. חובת ייצוג של ספק שירותי תשלום בסליקה

1.1. משתתף במערכת תשלומים מבוקרת, שמנהל חשבון סליקה במערכת זה"ב נדרש לייצג בסליקה ספק שירותי תשלום², באותה מערכת תשלומים מבוקרת שבה הוא משתתף, ובלבד שספק שירותי התשלום שמבקש להיות מיוצג הוא בעל רישיון או פטור מרישיון שמאפשר לו להשתתף במערכת התשלומים המבוקרת.

1.2. החובה חלה על ייצוג גופים הפועלים כספקי שירותי תשלום, המבקשים ייצוג בסליקה לצורך פעילותם במערכות עבור אספקת שירותי תשלום ללקוחותיהם, ולא כאשר הייצוג נועד למטרה אחרת.

---

¹ ייצוג בסליקה משמעו סליקת פעילות הנטו של ספק שירותי התשלום בחשבונו של המשתתף המייצג בחלונות הסליקה של מערכת התשלומים המבוקרת במערכת זה"ב. יובהר כי הנחיה זו מתייחסת לחובת הייצוג בסליקה בלבד, ואינה מטילה חובת ייצוג בכללי מערכת (היבט משפטי) או בחיבור הטכני (היבט טכנולוגי).

² "ספק שירותי תשלום" – גוף שרשאי לפעול כמשתתף במערכות התשלומים המבוקרות, בהתאם לתנאי הגישה המפורסמים במדריך הגישה, בכתובת: www.boi.org.il. להרחבה בנושא הרישיונות והפטור מרישיון שמאפשרים גישה למערכות התשלומים המבוקרות, ראו מדריך הגישה בכתובת שלהלן.

2. תהליך קבלת הייצוג בסליקה

- 2.1. ספק שירותי התשלום יפנה בכתב למשתתף במערכת תשלומים מבוקרת בבקשה לקבלת שירות ייצוג בסליקה.
- 2.2. משתתף שקיבל בקשה לייצג בסליקה יעדכן³ בכתב את מפעיל המערכת, את הפיקוח על מערכות תשלומים, את המאסדר שלו ואת המאסדר של ספק שירותי התשלום בדבר הפניה.
- 2.3. משתתף שקיבל בקשה לייצג בסליקה, יחזיר לפונה וכן ליתר הגורמים הנזכרים בסעיף 2.2 דלעיל, תשובה לבקשה זו בתוך 30 ימי עסקים, בצירוף הדרישות והתנאים לייצוג או בצירוף נימוקים אם סירב לבקשה. הספירה של 30 הימים תחל ממועד הגשת הפניה לייצוג על ידי ספק שירותי התשלום או ממועד קבלת הכללים הרגישים על ידי ספק שירותי התשלום, בהתאם לתרשים הגישה שפורסם על ידי הפיקוח על מערכות תשלומים, לפי המאוחר מבניהם.
- 2.4. במקרה של אישור הבקשה לייצוג, המשתתף שקיבל בקשה לייצג נדרש לסיים את תהליך החתימה על נספח ייצוג בסליקה בכללי המערכת מול מפעיל המערכת בתוך 30 ימי העסקים האמורים.
- 2.5. משתתף שקיבל בקשה לייצג רשאי לגבות עמלות בגין שירות הייצוג, ועליהן להיות סבירות בהתאם למאפייני השירות. התמחור יהיה, בין היתר, מבוסס סיכונים ולא יהיה בו כדי להגביל את יכולתם של ספקי שירותי התשלום לקבל ייצוג ולפגוע בתחרות ההוגנת. המשתתף שקיבל בקשה לייצג יפרט את תמחור העלויות הנובעות ממתן שירותי הייצוג לספק שירותי התשלום.
- 2.6. במסגרת ההסכם מול ספק שירותי התשלום, משתתף שקיבל בקשה לייצג, רשאי לקבוע כלים אשר יאפשרו לו לנהל את הסיכונים הכרוכים בייצוג, לרבות – קביעה והפעלה של בקורות בנושאים שונים, ובין היתר, בנושאי הלבנת הון ומימון טרור⁴, אבטחת מידע ועוד.
- 2.7. משתתף שקיבל בקשה לייצג נדרש לסיים את ההיערכות המשפטית וחתימה על הסכם הייצוג וכן את ההיערכות התפעולית הנדרשת לטובת הייצוג בתוך פרק זמן סביר שלא יעלה על שלושה חודשים, שיסתיימו לפני התחלת הבדיקות בסביבת הניסוי הנדרשות לצורך עלייה לאוויר של ספק שירותי התשלום, בהתאם לחלון הכניסה שתואם מול מפעיל המערכת (יובהר כי 30 הימים האמורים בסעיף 2.3 לא יכללו במניין שלושת החודשים האמורים בסעיף זה). אי עמידה בלוחות זמנים כאמור לעיל עלול להוביל לדחיית חלון הכניסה שתואם מול מפעיל המערכת.

³ הודעות ועדכונים לפיקוח על מערכות תשלומים יהיו דרך דואר אלקטרוני שכתובתו: payments-oversight@boi.org.il. הודעות למאסדרים ולמפעילי המערכות ייעשו דרך כתובות דואר אלקטרוני שמפורטות בנספח א' ובנספח ב', בהתאמה, במדריך הגישה שפורסם על ידי בנק ישראל, שהקישור אליו מופיע לעיל.

⁴ אין באמור כדי לקבוע כי המשתתף שקיבל בקשה לייצג אחראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור שמבוצעים באמצעות ספק שירותי התשלום. על המשתתף שקיבל בקשה לייצוג לפעול על פי הרגולציה שחלה עליו בנושא, ויש באפשרותו לערוך בקורות שונות בנושא הלבנת הון, כגון – ניתור חריגים בסליקת הנטו של ספק שירותי התשלום שעלולים להעלות שאלות בנושא.

3. סירוב סביר לייצוג בסליקה ותנאים סבירים לייצוג בסליקה

3.1. משתתף שקיבל בקשה לייצג לא יסרב סירוב לא סביר לייצוג בסליקה.

3.2. דוגמאות לסירוב סביר לייצוג בסליקה:

3.2.1. ספק שירותי התשלום אינו עומד בתנאי ההשתתפות במערכת כפי שהם קבועים בכללי המערכת הרלוונטית.

3.2.2. נודע למשתתף שספק שירותי התשלום לא עומד בצו איסור הלבנת הון ומימון טרור שחל עליו.

3.2.3. ספק שירותי התשלום לא מיישם כלים לניהול הסיכונים הכרוכים בייצוג שנדרשו, באופן סביר, על ידי המשתתף שקיבל בקשה לייצג, ובהתאם להוראות הדין החלות על המשתתף שקיבל בקשה לייצג, לרבות הצגת מסמכים ואישורים הנדרשים לשם כך.

3.2.4. נסיבות מיוחדות שקשורות במשתתף שקיבל בקשה לייצג, ובכלל זה היקף פעילות, תחומי פעילות וכדומה.

3.3. משתתף שקיבל בקשה לייצג לא יתנה תנאים בלתי סבירים לייצוג בסליקה.

4. בקשה של המייצג להפסקת ייצוג

4.1. משתתף מייצג רשאי להפסיק ייצוג של ספק שירותי תשלום אם התעוררו נסיבות סבירות שבגינן המשתתף המייצג מבקש להפסיק את הייצוג. במקרה כזה, על המשתתף המייצג לעדכן בכתב מראש את ספק שירותי התשלום בדבר בקשתו להפסקת הייצוג, ובנוסף, יעדכן את הפיקוח על מערכות תשלומים, את מפעיל המערכת, את המאסדר של המשתתף המייצג ואת המאסדר של ספק שירותי התשלום בתוך 7 ימי עסקים ממועד עדכון ספק שירותי התשלום.

4.1.1. אם הנסיבות להפסקת הייצוג נובעות מביטול או השעיה של השתתפות ספק שירותי התשלום במערכת, כפי שנקבע בכללי המערכת – המשתתף המייצג וספק שירותי התשלום נדרשים לפעול בהתאם להנחיות שיקבלו ממפעיל המערכת.

4.1.2. אם מדובר בנסיבות אחרות להפסקת הייצוג, וספק שירותי התשלום מסכים עם הבקשה להפסקת הייצוג, היות שמדובר מבחינתו בטעמים סבירים – המשתתף המייצג נדרש להמשיך את מתן שירותי הייצוג עד למועד שבו הסליקה יכולה להתבצע מחשבונו של המשתתף המייצג החדש או עד ל-90 ימים ממועד הפניה של המייצג לספק שירותי התשלום לצורך הפסקת הייצוג, לפי המוקדם מבניהם. האחריות להתקשרות עם משתתף מייצג חדש חלה על ספק שירותי התשלום.

4.1.3. אם מדובר בנסיבות אחרות, וספק שירותי התשלום אינו מסכים עם הבקשה להפסקת הייצוג, היות שמבחינתו מדובר בטעמים שאינם סבירים, ספק שירותי התשלום יפעל בהתאם לסעיף 6, שעניינו "בירור לעניין חובת הייצוג" ושירותי הייצוג ימשיכו עד לסיום הבירור.

5. בקשה של ספק שירותי התשלום להחלפת מייצג

- 5.1. ספק שירותי תשלום שכבר מקבל שירותי ייצוג במערכת רשאי לפנות למשתתף מייצג אחר לצורך החלפת המייצג.
- 5.2. משתתף שמקבל בקשה לייצוג מספק שירותי תשלום שכבר מקבל שירותי ייצוג במערכת, נדרש לפעול בהתאם לאמור בסעיף 2. במקרה כזה סירוב לייצוג בטענה כי ספק שירותי התשלום מקבל כבר שירותי ייצוג ממשותף אחר ייחשב כסירוב לא סביר.
- 5.3. אם המשתתף המייצג החדש מאשר את הבקשה לייצוג, הוא נדרש להיערך לייצוג תוך זמן סביר שלא יעלה על 3 חודשים מיום המענה לבקשה לייצוג. מפעיל המערכת יקבע את המועד שבו סליקת הפעילות של ספק שירותי התשלום תיסלק מחשבוננו של המשתתף המייצג החדש ויעדכן את כלל הגורמים הרלוונטיים – ספק שירותי התשלום, מייצג קודם, מייצג חדש, הפיקוח על מערכות תשלומים, וגורמים רלוונטיים נוספים לפי שיקול דעת מפעיל המערכת.

6. בירור לעניין חובת הייצוג

- 6.1. במקרה של חילוקי דעות בין ספק שירותי התשלום לבין המשתתף המייצג לעניין סירוב לייצוג, התניית תנאים בלתי סבירים לייצוג, או לעניין בקשת המייצג להפסקת הייצוג, או בכל מקרה אחר שקשור לחובת הייצוג, רשאים ספק שירותי התשלום והמשתתף המייצג לפנות בכתב ביחד או לחוד לפיקוח על מערכות תשלומים לצורך בירור.
- 6.2. במקרה שבו הפיקוח על מערכות תשלומים יקבל פניה כאמור בסעיף 6.1 דלעיל, רשאי הפיקוח על מערכות תשלומים לפנות אל המשתתף המייצג לצורך השמעת טענותיו/עמדתו ושקילת תשובתו לספק שירותי התשלום מחדש.
- 6.3. היה ואחרי בחינת תשובתו של המשתתף המייצג קבע הפיקוח על מערכות תשלומים כי מדובר בטעמים לא סבירים – הפיקוח על מערכות תשלומים יעדכן בכתב את המשתתף המייצג כי נמצא שהטעמים אינם סבירים, ויודיע לו כי הדבר עשוי לעלות לכדי אי עמידה בכללי המערכת והפרת חובת הייצוג, וכי התוצאה של אי תיקון ההפרה עלולה להביא לחסימת המשתתף המייצג או להשעייתו מהמערכת.
- 6.4. בתהליך זה, רשאי הפיקוח על מערכות תשלומים להתייעץ, בין היתר, עם מפעיל המערכת, המאסדר של ספק שירותי התשלום, המאסדר של המשתתף המייצג וכל גורם רלוונטי אחר שהפיקוח על מערכות תשלומים ראה לנכון, ולעדכן אותם ואת ספק שירותי התשלום בכל שלב בתהליך.